

obveznosti. Če so te kolone name- njene pravim šolskim letom, kam pa naj vpišemo reče, če učenc tisto šolsko leto ponavlja? Označa »šolsko leto« v matičnem listu naj bi se pri prihodnji nakladi popravila in točneje označila kot »leto šolske obveznosti«. Za označbo »šolskega leta« (v pravem smislu) imamo itak na razpolago vse prve tri rubrike »razred«, »oddelek« in »učna stopnja«. — Sicer se pa vedno bolj množe glasovi za odpravo ma- tičnih listov.

— **Zahvala.** Lesna in industrijska družba »Tabor« v Loškem potoku je da- rovala tukajšnji šoli eno obveznico à 1000 Din 7% državnega posojila. Vsakoletne obresti tega posojila se porabijo za nakup šolskih potrebščin revnim učencem. Za ta velikodušni dar se podpisani v imenu revnih učencev ugledni družbi najlepše zahvaljuje. — Loški potok, 21. januarja 1924. — F. Wigele, šolski voditelj.

— **Službo akviziterja.** Podpisana po- družnica bi sprejela v stalno službo več sposobnih potnikov akviziterjev za za- varovalno stroko, katerim bi se nudila prilika zaslužka na proviziji. O daljnjih ugodnostih pa bi odločili z ozirom na uporabljivost in delavnost akviziterja. V vpoštev prihajajo zdravi, potovanja zmožni in primerno naobraženi reflekt- tanti, ki naj se zglasijo v pisarni: »Cros- atias« zavarovalna zadruga, podružnica za Slovenijo v Ljubljani, Stari trg št. 11. — **Ljubljanske člane S. Š. M.** opo- zarjam, da so knjige za l. 1923 na raz- polago in se dobe v sredo in petek po- spolne pri poverjeniku R. Grumu v Učiti. tiskarni soba št. 17. Člani, ki še niso doplačali članarine na Din 30.—, naj to store ob prejemu knjig.

— **Opozorjamo na nove knjige,** ki so izšle v založbi Učiteljske tiskarne in so označene v oglasu zadaj z debelimi čr- kami.

Zbirka knjig

za centralno knjižnico
Pov. UJU.

— **ck ZBIRKA KNJIG ZA ORGA- NIZACIJO KNJIŽNICE PO INCIJA- TIVI POV. UJU.** Tako zbirko predvide- vata člen 58 in 59 poslovnika Pov. UJU. Ze v zadnji številki smo povdarili važ- nost take zbirke in centrale za zbiranje knjig in organizacijo knjižnic, danes navajamo tozadevne določbe poslovni- ka, ki se glase: Pov. UJU vzdržuje že obstoječo centralno knjižnico, ki jo hoče izpopolnjevati v smeri mladinske, lepo- slovne in strokovne znanstvene knjiž- nice. Ta knjižnica tvori podlago za cen- tralno organizovanje naših mladinskih šolskih, ljudskih in strokovno-znanstve- nih knjižnic. — V to svrhu zbira pover- jeništvo knjige vseh vrst, ki jih je po- šiljati na urad poverjenišva. Imena da- rovalcev in spisek darovanih knjig se objavljajo v stanovskem glasilu; če da- rovalec izrečno želi, da se imena ne ob- javi, se ime opusti, knjige pa navedejo. Dvojni iztiski knjig se uporabljajo za izpopolnitve podrejenih knjižnic, t. j. mladinskih in javnih ljudskih na šolah itd. — Na zahtevo se darovalcem knjig vračajo tudi poštni stroški za pošiljave. Ti izdatki se krijejo iz rezervnega sklada.

— **ck DAROVANE KNJIGE ZA CENTRALNO KNJIŽNICO POV. UJU.** Neimenovani: 1. Veškerych Spisu Jana Amosa Komenského, svazek XV. (Upravil prof. dr. J. V. Novák — 1910) — 2. Arhiv pro badání v živote a spisech J. A. Komenského I. (Rev. dr. J. Kva- čala — 1910) — J. S. v P.: 3. Spomenica, desetletni pregled rada Prve Učitelj- ske Škole u Aleksincu (Izr. Jov. S. Jov- novič — 1921.) — Neimenovani: 4. Uvod u eksperimentalnu pedagogiju I. dio (Dr. P. R. Radosavljević — 1910.) — 5. Uvod u eksperimentalnu pedagogiju II. dio (Dr. P. R. Radosavljević — 1912.) — 6. Dr. VI. Dvorniković: Savremena filo- zofija — 1920. — 7. Zoologija za učitelj- ske škole u više razrede srednjih škola I. (Milan M. Tomić — 1923) — Upoko- jenec: 8. Izbrana poglavja iz narodno- ga gospodarstva (Fr. Milobar — 1902.) — 9. Izbrana poglavja iz narodnoga gospodarstva (Fr. Milobar — 1903.) — 10. Šolski list III. — 1920. — 11. Za- bavnica knjižnica: Naši ljudje (Dr. A. Re- mec — 1921 Goriška Matica) — 12. Za- bavnica knjižnica: Zlata srca — 1922 Go- riška Matica) — 13. Dr. Martina Luthra: Mali katekizem — 1922. — 14. Čitanka za poljoprivredne škole (Svet. Radojčić i Dj. Terzin — 1923.)

Učiteljski pravnik.

— **Š** Prošnje za dopust po čl. 109 urad. zak. in za bolezenski dopust so koleka proste. Ministarstvo Prosvete dobilo je od Ministarstva Finansija pod DRB.

43.286. od 31. decembra 1923. godine ob- jašnjenje, koje glasi: »Molbe državnih službenika kad traže godišnji odmor predviđen čl. 109. Zakona o činovnicima i ostalim državnim službenicima gra- đanskog reda, kao i molbe za bolo- vanje i lekarska uverenja koja se ja se prilazu uz molbu za bolova- vanje ne podleže plaćanju takse, kada se rešenja po takvim molbama saopštavaju na potpis. No ako se traže formalna rešenja u prepisu, onda samo taksa za rešenje mora se platiti. — Za traženje odsustva mora se platiti taksa. Isto tako mora se taksa platiti za traženje prelaska sa službom u drugo nadleštvo, za molbu kojom se traži premeštaj ili se daje odstavka.«

— **§ Domovinska pravica stalnih učiteljev in upokojecev.** Po zakonu z dne 5. dec. 1896, drž. zak. št. 222 § 10. za- dobe vsi stalno nameščeni uradniki in služabniki domovinsko pravico (tzv. uradno domovništvo) v tisti občini, kjer je njihov stalni uradni sedež, in sicer z dnem, ko nastopijo svojo službo. Če se uradnik reducira ali upokoji in tudi če se reducirani nameščene ali upoko- jenec izseli iz svoje po definitivnem na- meščenju pristojne mu domovne občine, ostane ondi pristojen toliko časa, dokler si ne pridobi morda nove domovinske pravice v občini bivališča po določbah § 2 navedenega domovinskega zakona, ki je še vedno v veljavi in ostane toliko časa, dokler ne dobimo v državi SHS novega enotnega zakona. — § 17 domo- vinskega zakona z dne 3. decembra 1863, drž. zak. št. 105 določa popolnoma ja- sno: a) da ugasne domovna pravica v eni občini šele tedaj, ko se pridobi v drugi, — in b) da ostane tudi tedaj, če se kdo prostovoljno odreče domovne pravice, to brez moči dotlej, dokler je ni dobil druge.

— **s Višji in nižji uradniki.** Po odloku generalne direktcije državnega računov- odstva DR br. 2563 z dne 19. januarja 1924 je pri odmeri predujmov smatrati za višje uradnike vse uradnike od vštete- ga VII. čin. razreda navzgor, ostale pa za nižje.

Ferijalni Savez učiteljstva.

— **f. Učit. P. F. S.,** ki ne bodo poslale pokr. pov. F. S. nobenega odgovora na njegove okrožnice, se jim ne bo poslala nobena okrožnica več. Vsaka učit. P. F. S. mora sama naročiti članske izkaznice; ker nekatere učit. P. F. S. tega do sedaj še niso storile, bo pokr. pov. F. S. po- slala 1. febr. vsem prizadetim podr. à 20 čl. izkaznic. Podružnice, ki jih bodo vrnile, se letos ne bodo štele za delu- joče. — Še do danes nimam popolnega pregleda o učit. P. F. S. in ponovno prosim vse tajnike, ki zahte- vane podatke še niso poslali, da to takoj store. Red za red! — Za učit. F. S.: Mrovljé.

Naša gospodarska organizacija.

— **g »Učiteljska gospodarska in kre- ditna zadruga, r. z. z o. z. v Celju** je imela svoj 13. redni občni zbor v nedeljo, 20. januarja, v okoliški deški osnovni šoli v Celju pri prav povoljni udeležbi od stra- ni zadržnikov, ki so tako dokumentirali interes za procvitajoči zavod. Koncem leta 1923. je štela zadruga 275 članov z 806 deleži, ki so se glasom soglasnega sklepa občnega zbora povišali od 10 K na 10 Din; zato tem potem pozivljamo vse zadržnike, da dopolnijo svoje deleže od 10 K na 10 Din do konca tega leta. Skupen denarni promet v letu 1923. je znašal 337.756 Din 21 p. Rezervni zaklad je narasel na 3422 Din 67 p. Občni zbor je spremenil tudi nekatere točke zadrž- nih pravil in jih prilagodil sedanjim raz- meram. Učiteljstvo, posebno v maribor- ski oblasti, okleni se svojega zavoda in podpiraj ga!

— **g V POČASČENJE SPOMINA JANKA LIKARJA** so darovali za učiteljski konvikt: Nadsvetnik Anton Mikuž v Ljubljani Din 50; Mirko Fegic, učitelj v Ljubljani Din 50. — **Počastimo spomin tovariša in prijatelja,** ki je bil ves naš, ki je delal in živel za učiteljsko organizacijo. — **Jakob Dimnik, blagaj- nik.**

— **g Ganglov kamen za učiteljski konvikt v Ljubljani:** Učiteljski zbor gre- mijalne trgovske nadaljevalne šole v Ljubljani na predlog tov. St. Legata Din 275 in sicer so darovali: Jakob Dim- nik Din 30; Ivan Dimnik Din 30; po Din 20 = Rado Grum, Ivan Kocijančič, Stanko Legat, Đuro Lésica, Fran Marolt, Pavel Plesničar, Vendelin Sadar, Josip Wagner; po Din 10 = Janko Lenarčič, Alojzij Marok, Miro Repovž, Alojzij Škrinjar; po Din 5 = Josip Ambrožič,

Niko Fabijanič, Alojzij Gorjup. — Uči- teljsko društvo za Laški kraj Din 240. — Hranilnica in posojilnica v Dolu pri Hranstniku ob proslavi njene 30letnice, ki ji je bil tajnik 28 let in je sedaj že deset let načelnik te krasno razvijajoče se zadruge naš vrli in zaslužni tovariš Anton Gnus, Din 100. — Nadsvetnik Anton Mikuž v Ljubljani Din 50. — Mirko Fegic, učitelj v Ljubljani, Din 50. — Anica Likozarjeva za rodovino Liko- zarjevo v Ljubljani Din 250 brezobrest- nega posojila. — Mara Mikuluševa iz Tržiča, obveznjak 7% drž. posojila za Din 100. Skupaj Din 1065; zadnjič iz- kazanih Din 7267 = Din 8332. Hvala! Le združimo vse sile za blagor učiteljske mladine! **Jakob Dimnik, blagajnik.**

— **g Članarina za učiteljski konvikt za l. 1924:** Alojzij Kecelj, šol. vodja v p. v Ljubljani Din 10. — **Tov. Kecelj** je pokazal pot. Naj bi mu sledilo vse učiteljstvo v Sloveniji. Letna članarina znaša Din 10. — **Jakob Dimnik, blagajnik.**

Kajizevnost in umetnost.

Nove knjige in druge publikacije.

— **kpl Les contes de ma mere l'Oie.** — od Perrault; šesta knjiga Francuske Biblioteke. Iz- dala D. D. Nakladna Knjižara, Bibliografskog Za- voda — Zagreb, (Gunduličeva ulica 24.) 1923. — Cena 16 Din.

— **kpl Narodne pravilice iz Prekmurja.** Pri- redila Kontler in Kumpuljski. Založil Učiteljski Dom v Mariboru. Cena vezani knjigi 15 Din, broš. 10 Din.

— **kpl Ivan Vuk: »Pravilice Iztoka.«** Stanc broširana 10 Din, vezana 20 Din, po pošti 1.40 Din več. Dobiva se: Tiskarna Merkur, Ljubljana, Gre- gorčičeva ul. 13 in v vseh knjigarnah.

— **kpl Fr. Maslja — Podlimbarskega zbrani spisi I. zvezek.** Strani XXII + 448. Cena 70 Din, poština 2.50 Din več. Tiskovna zadruga v Ljub- ljani, Presernova ulica 54.

— **kpl Bernhard Kellermann: Predor.** Roman, prevedel Fr. Kobal. Založila in izdala Tiskovna zadruga v Mariboru, natisnila Mariborska tiskar- na. Cena knjigi 30 Din, s pošto 1 Din več.

— **kpl Tomišek: Nemško - slovenski slovar za domačo in šolsko rabo,** kateri stane trdo ve- zan 90 Din, IV + 215 — 788 str. 8° (II. del.) Za- ložil Ig. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.

Ocene.

— **k »Narodne pravilice iz Prekmurja.«** Pri- redila Kontler in Kumpuljski. Gorenja knjižica nam kaže, da je naša narodna poezija še neiz- črpana. Tovariša Kontler in Kumpuljski sta izvr- šila zelo hvaležno nalogo, da sta nam zbrala na- rodno blago ravno iz onih krajev naše Slovenije, ki so nam bili do sedaj po duševnosti najbolj ne- znani. Kdo se ne razveseli dobre narodne prav- lalice, onega čistega vrelca, ki odseva v njem vse življenje, vsa bol in radost naroda, iz katerega so izšle. — Dal sem pravilice najprej otrokom. Veselih obrazov so mi pripovedali o močnem orjaku, jeziku in navilnem zajčku, o treh bratih in zakleti kraljičini. Njihovo razpoloženje mi je bilo že vnaprej najzanesljivejši sodnik. — Med temi pravilicami je res nekaj pravih biserov. Zato bodo šle iz rok v roke. Rod, ki je bil takorekoč zapuščen od širšega sveta, je snoval in skrbno hiralil svoje svetlinje, tradicionalno slovstvo. Zelo posrečena je misel, da je natisnjenih nekaj pravilic v prekmurskem narečju, ki je res zanimivo in ne- navadno lepo. Vpoštevanje narečja bo pa tudi najboljše kažipot knjigi v one kraje, iz katerih je izšla. In s tem je dosežena važna naloga. Knjiga je tudi po vnanji obliki in čistosti jezika najboljše priporočilo za naše mladinske knjižnice. Marljiva tovariša pa naj nadaljujeta z lepo začetim delom!

— **k Les contes de ma mere l'Oie — od Perrault.** Moderna Nakladna Knjižara ima jedan lep, kulturni zadatek. Ona je izdala več nekoliko najboljih dela iz čuvene klasične in moderne fran- cuske literature, u originalnom francuskom tekstu. Tako je zadovoljena jedna velika knji- ževna potreba. Pomenuta knjiga je zbirka naj- lepših bajki, koja u prevodu glasi »Dečje priče«. Ove priče napisao je glasoviti francuski pisac Charles Perrault, član francuske akademije.

Zbirka »Les contes de ma mere l'Oie«, jeste remek delo svoje vrste. Ona je doživela pet sto- tina izdanja do sada, i bila je prevedena na sve moderne jezike.

Perrault je pisac 17. veka. Rodio je se 1628. godine u Parizu, u umro je 1703. On je napisao mnoga dela, i burleske, ali, samo ovo delo ga je nadživelo.

»Dečje priče« Perraulta, imaju za Francuze onu veliku vrednost, koju i »Kinder- und Haus- märechen« braće Grimma, imaju za Nemce.

Ove divne bajke Perraulta, bile su uzor svima piscima, koji su pisali dcnjice za omladinu. On je bio odličan poznavalac dečije psihologije. Razumevaajući potpuno dečiju dušu on je napisao ove priče prostim i zanimljivim stilom, punim naivnosti i srdačnosti. Ova knjiga priča, pored svoje literarne vrednosti, tako isto ima i osobitu vaspitnu vrednost. U njima se razni poroci kaž- njavaju, a vrline se hvale i uvek nagrađuju. Izno- seći na taj način večitu borbu između dobra i zla, omladini se jasno ukazuje put ka Dobru; tako isto se iznose i koristi moralnoga života, koje donose: pravičnost, poštenje i iztrajnost u radu.

Ove priče predstavljaju dobro, blagorodno seme, koje klija u mladjo duši, raste i docnije donosi bogata ploda u obliku zdravih moralnih pobuda. Kao i druge izvrsne bajke i priče, tako isto i ova zbirka utiče na formiranje dobrih ka- raktera.

Zato, mi sa najvećim zadovoljstvom prepo- ručujemo onim učiteljima, koji znaju francuski jezik, da nabave ovo lepo delo. Ostali učitelji koji sada uče ovaj jezik, neka ga takođe nabave, jer ove priče napisane su lakim, prostim stilom, i pomoćice im da udu u duh lepog francuskog jezika.

Tehnička oprema ove knjige — kao i drugih edicija Nakladne Knjižare u Zagrebu — jeste vrlo lepa i uskuna.

U opšte ovaj rad na podizanju jugosloven- ske narodne kulture, zaslužuje najlepšu pohvalu i ugled. **Veritas.**

— **k Fr. Maslja — Podlimbarskega zbrani spisi I. zvezek.** Slike in črtice, Gorski potoki, To- variš Bamjan, V opremlj dosedanjih zvezkov »Slovenskih pisateljev«, ki jih pod večim vod- stvom prof. dr. Iv. Prijatelja izdaja Tiskovna za- druga, je pravkar izšla prva knjiga Fr. Maslja — Podlimbarskega zbranih spisov, ki jih ureja dr. J. Stebinger. Obširni zvezek obsega desetorico slik, črtic in povesti, ki so nastale v razdobju skoraj dveh desetletij. Po mladostnih pesniških poskusih ter po zgodovinski črtici o Petru Vell- kem in nedokončani zaloigri »Milan in Jela« na- stopi Podlimbarski v javnosti šele v svojem 34. letu z leposlovnim prvencem »Krokarjev Peter«, zaitim iz spominov na prvo vojaško leto pri ma- riborskih dragoncih. Isti milje mu je dal snov za »Tovariša Damjana«, najbolj dovršeno poyest prve knjige. V tužno Bosno nas poveda črtica »Handžija Mato« in »Markica«, v pisateljevo ideo- lično mladost pa »Kako sem prvičkrat romal«. Dragi domači hiši in ljubljenima roditeljima je postavil v sliki »Plaznik in kirasir Martin« trajen spominok. Obsežna povest »Gorski potoki« je kos pisateljve avtobiografije iz njegove najbednejše dobe, ko se je po štirih burnih vojaških letih vrnil v domovino, da si poišče košček kruha v kakem civilnem stanu; ž njo je združil kos ljubljanskega malomejnega življenja. — V uvodu analizira urednik pisateljev razvoj, deloma na podlagi za- nimivih avtorjevih dnevnikov, od trenutka, ko je dal Podlimbarski kot sedmošolec slovo dja- škemu življenju ter ga je po enoletnem duhomor- nem rekrutstvu v Mariboru in brezplodni vojaški romantiki po slovaških trgih in vaseh nazadnje na Dunaju in v Dunaiskem Novem mestu obela resnoba življenja. Tuzla, Trident, češki Kraljevi gradec so bile nadaljnje glavne postaje njegovega aliasverstva te dobe. Številnim častilcem »Go- spodina Franja« bo nudila prva knjiga zbranih spisov trenutke izrednega užitka; torej bodi vsem tople priporočena!

— **k Ivan Vuk: »Pravilice Iztoka.«** Enajst mičnih povestiv — pravilic je nanizano v knji, ki obsega 120 strani. Pravilice so pisane zanimivo in se zrcali v njih zloboka misel ter jih bo vsak čital z užitkom. In ko jih prečita enkrat, se jih bo zopet in zopet čital. — Pravilica »Adapa« n. pr. bo podala čitatelju mistično pripovedko sumerijske- ga naroda, ki je živel v Abrahamovem mestu Ur in je za časa Abrahama že skoro izumrl. Prvi clo- vek je hotel doseči nesmrtnost, a je ni dosegel, ker je poslušal svojega prijatelja boga. »Lev- ovca« bo povedala, kako je nek lev bil vzgojen po ovčje in ni vedel, da je lev. V »Modrižu« bo zvedel, kako je nastal in od kod je zito. »Ljube- zen« podaje lepo sliko, kako pride kazen za pre- lito kri in kako se za greh enega mora pokoriti vse, ki niso znali preprečiti uboja. Pomenljivo tudi za vojno. »Spoznanje« bo pripovedovalo, kako je mož pretepel svoj lik, misleč, da je to njegov sovražnik, ki mu hoče vzeti ženo. »Beseda«, »Stolp ene misli«, »Kraljestvo ljudi« in vse ostale bodo zabavale in vedrile čelo čitatelju. Po svoji opremlj in vsebini je knjiga kras vsake knjižnice, zato tudi najprimernejše darilo za razne prilike. Nizka cena omogoča, da lahko knjigo kupi vsak- do, kdor je prijatelj lepim knjig. Naroča se. Tiskarna »Merkur«, Ljubljana, Simon Gregorčičeva ulica št. 13. Dobiva se pa tudi v vseh knjigarnah. — Založništvo.

— **k Tomišek: Nemško - slovenski slovar.** Dr. J. Tomišekov slovar je drugi del »Praprotni- kovega« slovarja, katerega I. del je predelal tudi dr. Tomišek in je izšel leta 1918. v založbi Klein- mayr & Bamberg. V predgovoru podaje avtor kratek zgodovinski pregled nastanka tega slovar- ja, ki fakično v današnji obliki nima nič več Pra- protnikovega, temveč je popolnoma predelan in izdelan na novi osnovi. V predgovoru podaje na- dalje avtor pripombe o ureditvi knjige glede na- glasnih znamenj in slovniškega dela. Besedni za- klad je znatno pomnožen zato obsegata oba dela sedaj tudi 788 strani osmerke. Slovar je tudi tr- pežno vezan tako, da tudi v tem pogledu pridobi na vrednosti. Papir je pač vmes različen, kar pa avtor opraviči, ker je bil del slovarja tiskan že pred vojno, del med vojno in konec po vojni, kar je opaziti tudi na papirju.

— **k Bernhard Kellermann: Predor.** Roman, prevedel Fr. Kobal. Prevod tega zlasti glede teh- niške terminologije težavnega romana je zelo do- bro uspel. Roman je izredno zanimiv, ker opisuje gradnjo podmorskega tunela iz Amerike v Evro- po. Pri delu so bili zastopani vsi narodi sveta. Gradnja je, zahtevala že mnogo človeških žrtev, a kljub velikim žrtvam se je delo sicer prekinilo a zopet nadaljevalo in tudi dokončalo. V romanu so vpletene najrazličnejše bančne težkoče in sve- toвне katastrofe, ker je bil pri gradbi udeležen ves svetovni kapital. Glavni junak romana je Mac Alan, ki je zasnoval svoj genialni svetovni načrt in ga je z veliko svojo energijo tudi izvedel. V romanu so vpletene globoke družinske razmere in ljubezenske scene. Ljubitelji napetih zanimivo- sti in svetovnih iznajdb bodočnosti imajo v »Pre- doru« prvovrsten roman.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

= **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SVETOLENARTSKI OKRAJ** ima svoj občni zbor v sredo, dne 6. februarja t. l. ob 10. uri pri Sv. Lenartu v Slov. goricah s sledečim vzporedom: 1. Poročilo pred- sednikovo, tajnikovo in blagajnikovo o društvenem delovanju. 2. Ocena dr. Žge- čeve knjige, problem vzgoje po tov. rav- natelju F. Šegulu. 3. Razvojna teorija in šola; poroča tov. F. Jakopec. 4. Obolov Učiteljskemu domu itd., draginja in dob- ljene drobtinice, ocena: Koledar, UJU knjižnice. 5. Odborova volitev vseh funk- cionarjev. 6. Nasveti, predlogi. — Pred- sednik F. Kranjc.

= **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA BREŽIŠKI IN SEVNIŠKI OKRAJ** ima svoj občni zbor v soboto, dne 9. febru- arja t. l. v osnovni šoli v Brežicah z